

Očistec a čo o ňom vieme

Michal Kretschmer

19. novembra 2019 ✝ Cirkev ✝ Nebo, očistec, peklo

Cieľom tohto príspevku je predovšetkým predložiť náuku o existencii a povahe očistca, zhromaždiť a doložiť ju odkazmi na miesta v Svätom písme a dokumentami koncilov katolíckej Cirkvi a pápežov, vrátane niektorých textov cirkevných otcov a teológov.

Očistcom rozumieme posmrtný stav mravného očisťovania, v ktorom sú nie úplne čisté duše očisťované trestami tak, aby mohli vojsť do večnej blaženosti. Z nasledujúceho je zrejmé, že učenie o očistci je dobre doložené ako na mnohých miestach vo Svätom písme, tak aj v tradícii Cirkvi a je predkladané učiteľským úradom Cirkvi. Napriek tomu je však toho dogmatizovaného pomerne málo: **existencia očistca, jeho trvanie len do posledného súdu, utrpenie duší ohňom, ktorého povaha však už nie je bližšie vymedzená, bezpečná nádej duší na svoje vyslobodenie.**

Očistec vo Svätom písme

Tradičné učenie Cirkvi o očistci sa opiera hlavne o nižšie uvedené miesta Svätého písma.

2 Mak 12, 41 - 46: Všetci velebili Pána ako spravodlivého sudcu, ktorý vyjaviť tajnosti. Potom sa začali modliť a prosili, aby im toto previnenie, ktorého sa dopustili, bolo úplne odpustené. Šľachetný Júda napomínal však ľud, aby sa chránil hriechov, keď na vlastné oči videli následky hriechu u padlých. Potom urobili medzi mužstvom zbierku, ktorá vyniesla dvetisíc drachiem striebra. Tieto poslal do Jeruzalema, aby bola prinesená obeta za hriechy. Bol to veľmi krásny a šľachetný skutok, lebo myslel na vzkriesenie. Ved' keby sa nebol nádejal, že padlí raz budú vzkriesení, bolo by bývalo zbytočné a nerozumné modliť sa za mŕtvych. Pamätal tiež, že je veľmi krásna odmena prichystaná pre tých, čo nábožne zosnuli. Svätá a nábožná to myšlienka! Preto nariadil túto zmiernu obeť za mŕtvych, aby boli zbavení hriechu.

Mat 5, 25 - 26: Pokonaj sa včas so svojím protivníkom, kým si s ním na ceste, aby ťa protivník nevydal sudcovi a sudca strážnikovi a aby ťa neuvrhli do väzenia. Veru hovorím ti: Nevyjdeš odtiaľ, kým nezaplatíš do ostatného haliera.

Mat 12, 31 - 32: Preto vám hovorím: Ľuďom sa odpustí každý hriech i rúhanie, ale rúhanie proti Duchu sa neodpustí. Ak niekto povie niečo proti Synovi človeka, odpustí sa mu to. Kto by však povedal niečo proti Duchu Svätému, tomu sa neodpustí ani v tomto veku ani v budúcom.

1 Kor 3, 11 - 15: Lebo nik nemôže položiť iný základ okrem toho, čo je už položený, a je ním Ježiš Kristus. Či niekto na tomto základe stavia zo zlata, striebra, drahých kameňov, dreva, sena či slamy, dielo každého vyjde najavo. Ten deň to ukáže, lebo sa zjaví v ohni a oheň preskúša dielo každého, aké je. Čie dielo, ktoré naň postavil, zostane, ten dostane odmenu. Čie dielo zhorí, ten utrpí škodu, on sa však zachráni, ale tak ako cez oheň.

2 Tim 1, 16 - 18: Nech Pán preukáže milosrdenstvo Oneziforovmu domu, lebo často ma osviežil a nehanbil sa za moje okovy, ale keď prišiel do Ríma, usilovne ma hľadal a našiel ma. Nech mu Pán dá, aby v onen deň našiel milosrdenstvo u Pána. – A aké služby preukázal v Efeze, ty vieš najlepšie.

Tradícia

Nedá sa uviesť všetky miesta z patristickej literatúry, ktoré dosvedčujú existenciu očistca, a tak budú uvedené len niektoré. Cirkevní otcovia, až na výnimky, dosvedčujú učenie katolíckej Cirkvi o očistci.

Tertulián v De monogamia (kap. 10) píše o žene, ktorej zomrel manžel: „Modlí sa za jeho dušu a žiada pre neho osvieženie v medzidobe (t. j. medzi smrťou a vzkriesením) a spoluúčasť s ním vo vzkriesení a obetuje svoju obeť vo výročné dni jeho smrti.“

Passio SS, Perpetuae et Felicitatis (okolo roku 202) podáva správu o videniach sv. Perpetuy. V prvom vidí svojho mŕtveho brata na mieste trestu, v druhom, potom čo sa deň a noc zaňho modlila, videla, že bol z trestu prepustený.

Sv. Cyril Jeruzalemský v 5. mystagogickej katechéze pojednáva o obeti svätej omše: „Prosíme tiež za už zosnulých svätých otcov a biskupov a vôbec za všetkých, ktorí zosnuli pred nami. Veríme totiž, že to veľmi prispieva dušiam, za ktoré je prednášaná prosba behom svätej, tak úžasnej obety. Prednášame Bohu naše modlitby za zomrelých, aj keď boli hriešnikmi. Nevijeme vence, ale obetujeme Krista usmrteného za naše hriechy. Tím uzmierime milosrdného Boha s nimi aj s nami.“

Sv. Augustín vo svojich Vyznaniach, IX, 11 podáva svedectvo o tom, že jeho umierajúca matka, sv. Monika, hovorila: „Len o jedno vás prosím: kdekoľvek budete, spomínajte na mňa pri oltári Pána.“ A v nasledujúcej kapitole ďalej píše: „Bola Ti za ňu obetovaná Obeť nášho vykúpenia, zatiaľ čo mŕtvola bola podľa zvyku položená vedľa hrobu.“ Sv. Augustín potom ďalej prosí za odpustenie hriechov svojej matky, ak sa nejakých dopustila po prijatí krstu.

V Božom štáte 21, 25 vykladá 3. kapitolu proroka Malachiáša a píše: „Z týchto slov vyplýva, tuším, celkom zreteľne, že na tom poslednom súde očakávajú niektorých akési očistné tresty. Práve tí, ktorí budú očistení, sa zalúbia Hospodinovi v obetiach spravodlivosti a budú tak očistení od svojej nespravodlivosti, v ktorej sa Pánovi neľúbili.“ V 21, 26 píše: „Preto, keďže po súde, až budú aj ohňom očistení všetci, ktorí sú takej čistoty hodní, nebude na všetkých svätých nájdený vôbec žiadny hriech.“

V Knihe o viere, nádeji a láske píše: „A nedá sa poprieť, že sa poľavuje dušiam zomrelým zbožnosťou tých, ktorí ich prežili, keď sa za nich prináša obeť Prostredníkov, alebo ak sa v Cirkvi konajú almužny. To však pomáha takým, ktorí, pokiaľ žili, zaslúžili si, aby im tieto veci mohli byť k prospechu. Je totiž istý spôsob života, ktorý nie je ani tak dobrý, aby mu toho po smrti nebolo treba, ani tak zlý, aby mu to po smrti neprospievalo.“

V Kázňach 172 (bod 2) uvádza, že sa nesmie pochybovať o tom, že modlitby Cirkvi, obete a almužny prospievajú mŕtvym, a že to je predané od otcov a Cirkev to zachováva.

Sv. Cyprián v Ep 55, 20: „Niečo iné je očakávať odpustenie a niečo iné dôjsť do slávy, niečo iné byť vrhnutý do žalára a nevyjsť z neho, pokiaľ nie je splatený posledný halier, a niečo iné prijať ihneď odmenu viery a cnosti; niečo iné kvôli hriechom byť trápený dlhými bolesťami k očisteniu a v dlhom ohni byť

očisťovaný a niečo iné svoje hriechy zahľadiť utrpením mučeníctva, niečo iné konečne v deň súdu byť závislý od rozsudku Pána a niečo iné byť ihneď od Pána korunovaný.“

Sv. Gregor Veľký v Štyroch knihách rozhovorov 4, 39 píše: „Patrí sa kvôli príčine niektorých ľahkých hriechov veriť, že pred súdom je oheň očistný“ a odvoláva sa pritom na Mt 12, 32. „Avšak patrí sa veriť, že taká vec je možná iba u hriechov malých, najmenších, ako je častá márna reč, nezriadený smiech.. Treba však vedieť, že očisťovaniu sa dostane len tomu, kto sa dobrými skutkami ešte v tomto živote oň zaslúži.

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/ocistec-a-co-o-nom-vieme-i/>